

Wrocław, 20.04.2016 r.

NEWSLETTER Nr 9/2016/Legal¹

**OCHRONA PRACOWNIKÓW W WIEKU PRZEDEMERYTALNYM
W PRZYPADKU UZYSKANIA PRAWA DO RENTY Z TYTUŁU
CAŁKOWITEJ NIEZDOLNOŚCI DO PRACY**

W dniu 27 stycznia 2016 r. Sąd Najwyższy (dalej: „SN”) w składzie trzech sędziów podjął uchwałę², w której wyrażono pogląd, że **art. 40** ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy³ **wyłącza stosowanie zakazu wypowiedzenia umowy o pracę, o którym mowa w art. 39 k.p., niezależnie od tego, czy uzyskanie przez pracownika prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy nastąpiło przed okresem ochronnym, czy podczas jego trwania.**

Zgodnie z brzmieniem art. 39 k.p. **pracodawca nie może wypowiedzieć umowy o pracę pracownikowi, któremu brakuje nie więcej niż 4 lata do osiągnięcia wieku emerytalnego**, jeżeli okres zatrudnienia umożliwia mu uzyskanie prawa do emerytury z osiągnięciem tego wieku. **Ochrona ta podlega jednak wyłączeniu na podstawie art. 40 k.p., w razie uzyskania przez pracownika prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.** W stanie faktycznym sprawy, w której podjęto analizowaną uchwałę, pracownik prawo to nabył już w 1993 r. decyzją organu rentowego, zaś umowa o pracę wypowiedziana została w 2014 r., na mniej niż 4 lata przed osiągnięciem przez pracownika wieku emerytalnego, a zatem, gdy pracownik wszedł już w okres ochronny.

SN zważył, że literalne brzmienie przepisu art. 39 k.p. nie daje możliwości rozstrzygnięcia, kiedy pracownik może (lub musi) nabyć rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, by doszło do wyłączenia ochrony jego stosunku pracy w wieku przedemerytalnym. Wykładnia funkcjonalna regulacji prowadzi jednak do wniosku, że celem analizowanej normy jest zapewnienie ochrony takim osobom, które nie posiadają jeszcze prawa do emerytury, ale z uwagi na zaawansowany wiek potencjalnie mogłyby mieć problemy ze znalezieniem nowej pracy. **Art. 39 k.p. służy zatem zagwarantowaniu pewności pozyskiwania środków utrzymania w okresie przedemerytalnym. Ochrona wynikająca z tego przepisu nie jest więc konieczna, gdy pracownik jest uprawniony do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy decyzją organu rentowego i rentę tę pobiera.**

Co więcej, SN odwołał się także do art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.⁴, gwarantującego równość wobec prawa, która wyraża się w nakazie traktowania przez prawo w tożsamy sposób stanów faktycznych o takich samych cechach relewantnych. Stwierdzono zatem, że **chwila, w której doszło do ustalenia prawa do renty nie mogłaby być**

¹ Niniejszy Newsletter nie stanowi porady prawnej ani podatkowej.

² III PZP 9/15, Biuletyn SN z 2016 r., Nr 1, poz. 19.

³ T. j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1502, ze zm., dalej: „k.p.”

⁴ Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, ze zm.

istotną cechą różnicującą pracowników, bowiem funkcja tego świadczenia jest identyczna zarówno w przypadku nabycia uprawnienia przed, jak i po wejściu w wiek przedemerytalny.

Należy dodać, że redakcja art. 39 i 40 k.p. nie była przedmiotem analizy judykatury po raz pierwszy. W wyroku z dnia 18 stycznia 2012 r.⁵ SN stwierdził, że **uzyskanie przez pracownika prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy musi być ustalone decyzją organu rentowego**, niewystarczające jest natomiast samo spełnienie przesłanek do jej uzyskania. Ponadto **ochrona w wieku przedemerytalnym nie obowiązuje przy rozwiązaniu z pracownikiem umowy o pracę bez wypowiedzenia z jego winy**, a więc np. z powodu ciężkiego i zawinionego naruszenia przez niego obowiązków pracowniczych, tj. na podstawie art. 52 §1 k.p.⁶

Podsumowując, **z ochrony przed wypowiedzeniem umowy o pracę w wieku przedemerytalnym nie korzysta pracownik, który decyzją organu rentowego uzyskał rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, bez względu na to, czy nabył to prawo przed wejściem w okres ochronny, czy już podczas jego trwania.**

W razie dalszych pytań, pozostajemy do Państwa dyspozycji.

⁵ II PK 149/11, Biuletyn SN z 2012 r., Nr 23-24, poz. 287.

⁶ Wyrok SN z 20 grudnia 2013 r., II PK 99/13, Orzecznictwo SN Izba Pracy, Nr 3, poz. 33.